

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties
Dhr. H.M. De Jonge
Postbus 20011
2500 EA DEN HAAG

Datum
14 december 2023
Kenmerk
TLD/U202300857
Telefoon
0618951136
Bijlage(n)
-

Dringende oproep uitbreiding experiment nieuwe stembiljetten

Geachte heer De Jonge,

Ondanks de korte voorbereidingstijd, kunnen de gemeenten terugkijken op een soepel en goed verlopen verkiezingsdag op 22 november 2023. Op deze dag zijn 77,8 % van alle stemgerechtigden langsgesproken bij de 9.000 stembureaus om hun stem uit te brengen. Dit was mogelijk dankzij de tomeloze inzet van gemeenteambtenaren en heel veel vrijwilligers.

Opvallend tijdens het verloop van de verkiezingsdag was het enorme formaat van het stembiljet. Het uitgevouwen stembiljet paste niet in het stemhokje en er was veel tijd nodig voor het weer opvouwen van het stembiljet, zodat het in de stembus paste. 's Avonds bij het tellen nam vervolgens het weer uitvouwen van de stembiljetten de meeste tijd in beslag.

Het stembiljet vormde net als bij de laatste verkiezingen een negatief element op een verder positieve dag. Daarom roepen wij u wederom op om het experiment met de nieuwe stembiljetten uit te breiden. Tijdens de Europese Parlementsverkiezingen in juni 2024 zouden in onze optiek niet maar 4 kleine gemeenten moeten experimenteren met het kleinere biljet, maar een groter aantal gemeenten van verschillende omvang. De Europese Parlementsverkiezingen lenen zich bij uitstek voor een uitgebreider experiment, omdat historisch gezien de opkomst bij deze verkiezingen lager is dan bij bijvoorbeeld Tweede Kamerverkiezingen.

Tijdens het commissiedebat Verkiezingen op 29 september j.l. klonk deze oproep ook, maar hield u vast aan de kleinschaligheid van het experiment. Grotere gemeenten zouden mee kunnen kijken bij het kleinschalige experiment. Wij hebben, net als de Nederlandse Vereniging van Burgerzaken, van een grote groep leden het signaal ontvangen dat meer vaart hierop wenselijk en mogelijk is. Wij stellen voor om aanzienlijk meer dan vier kleine gemeenten deel te laten nemen aan het experiment. Een goede verdeling over grote (> 100.000 inwoners), middelgroot (50.000 – 100.000

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

Nassaulaan 12 Den Haag | Postbus 30435 | 2500 GK Den Haag
070 - 373 83 93 | info@vng.nl

vng.nl

inwoners) en klein (< 50.000 inwoners) en spreiding over het land vormt de sleutel tot een succesvol experiment.

Een uitgebreider eerste experiment biedt sneller meer inzicht in de gevolgen van het gebruik van een ander stembiljet. Bij een geslaagd experiment betekent het ook dat er bij de verkiezingen van 2026 en volgende jaren nog sneller kan worden opgeschaald. Er zou dan gelijktijdig kunnen worden geëxperimenteerd met elektronisch tellen. Met deze versnelling moet het mogelijk zijn om het nieuwe stembiljet landelijk in te voeren voor 2030.

Hier zien de gemeentelijke projectorganisaties Verkiezingen, evenals al die vrijwilligers voor de stembureaus, reikhalzend naar uit.

Mocht u naar aanleiding van ons voorstel vragen hebben, dan gaan wij graag het gesprek met u aan.

Met vriendelijke groet,

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

S. Dijkma
Voorzitter

Nederlandse Vereniging voor Burgerzaken

S.A.J. Rijsdijk
Voorzitter